

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Одеської області** щодо їх ділових очікувань*

IV квартал 2024 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Одеської області в IV кварталі 2024 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Одеської області** у IV кварталі 2024 року свідчать, що на тлі війни, браку кваліфікованих працівників та недостатнього попиту респонденти очікували зменшення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні в наступні 12 місяців, водночас значно послабили негативні оцінки щодо перспектив розвитку своїх підприємств на цей період. Очікувалося зростання цін. Девальваційні очікування посилилися.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікували:

- зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні: баланс відповідей – «мінус» 18.9% (у III кварталі 2024 року – «мінус» 2.7%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 1.4%. Оптимістично були налаштовані респонденти підприємств переробної промисловості (33.3%), найнижчі очікування в підприємств сільського господарства та інших видів економічної діяльності («мінус» 60.0% та «мінус» 50.0% відповідно);
- зростання цін на споживчі товари та послуги: 52.8% опитаних респондентів очікували, що інфляція перевищить 10.0% (у попередньому кварталі – 48.6%), у цілому по Україні – 53.7%. Головними чинниками зростання інфляції респонденти знову називали воєнні дії, витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- посилення девальвації національної валюти: знецінення гривні відносно долара США очікували 91.4% респондентів (у попередньому кварталі – 83.8%), у цілому по Україні – 92.8%;
- погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств нижчими темпами: баланс відповідей – «мінус» 2.7% (у попередньому кварталі – «мінус» 13.9%), у цілому по Україні – «мінус» 1.2% (таблиця). Найпесимістичніше були налаштовані керівники підприємств торгівлі (баланс відповідей – «мінус» 42.9%), а керівники підприємств переробної промисловості були налаштовані оптимістично (16.7%);
- зменшення обсягів реалізації виробленої продукції: баланс відповідей – «мінус» 8.1% (у III кварталі 2024 року – «мінус» 13.5%) (таблиця). Водночас на зовнішньому ринку респонденти очікували вищі темпи зростання обсягів реалізації продукції: баланс відповідей – 17.6% (у попередньому кварталі – 6.7%). У цілому по Україні баланси відповідей – 9.0% та 7.7% відповідно;
- зменшення інвестиційних видатків на виконання будівельних робіт і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – «мінус» 8.6% та «мінус» 5.9% відповідно (у попередньому кварталі – 13.5% та 10.8% відповідно) (таблиця), у цілому по Україні – «мінус» 1.6% та 9.3% відповідно;
- зменшення кількості працівників на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 19.4% (у попередньому кварталі – «мінус» 27.0%). У цілому по Україні – «мінус» 6.6% (графік 4);
- зростання цін на товари / послуги, що купуються / продаються: баланси відповідей – 91.9% та 59.5% відповідно (у попередньому кварталі – 97.3% та 64.9% відповідно) (графік 6). Найвищі очікування щодо зростання цін на реалізацію продукції власного виробництва в респондентів переробної промисловості та торгівлі (баланси відповідей – 83.3% та 85.7% відповідно). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів / послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, курс гривні до іноземних валют та вартість трудових ресурсів (вплив чинника посилюється) (графік 7);
- повільніше зростання витрат на одиницю продукції: баланс відповідей – 48.6% (у попередньому кварталі – 58.3%). Водночас респонденти очікували прискорення зростання витрат на оплату праці одного найманого працівника: баланс відповідей – 50.0% (у III кварталі 2024 року – 37.8%) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежували спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти, як і раніше, називали воєнні дії та їх наслідки, брак кваліфікованих працівників і недостатній попит (графік 5).

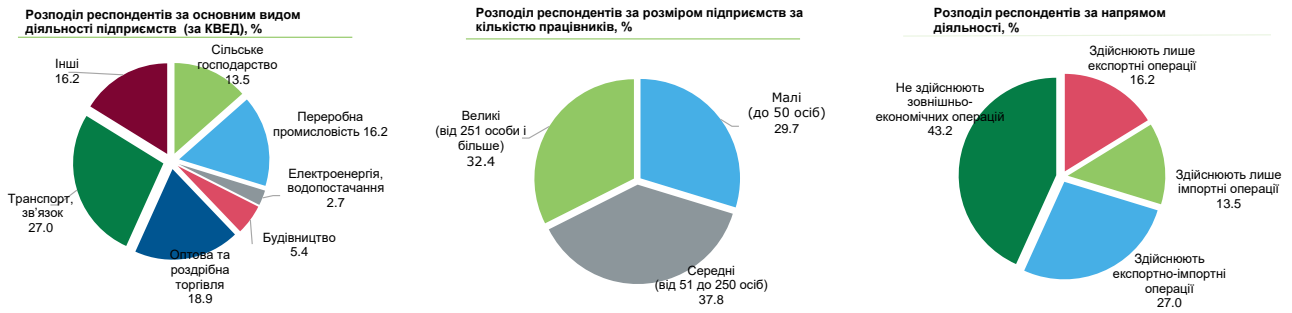
Підприємства області очікували, що потреба в позикових коштах найближчим часом дещо послабиться (графік 8). Респонденти, які планували брати банківські кредити (29.7% опитаних), надавали перевагу запозиченням у національній валюті. Оцінки умов доступу до банківських кредитів останнім часом послабилися, проте все ще залишилися жорсткими (графік 9). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називали занадто високі ставки за кредитами, наявність інших джерел фінансування та надмірні вимоги до застави (графік 10).

97.3% респондентів зазначили, що не мали проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.5%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

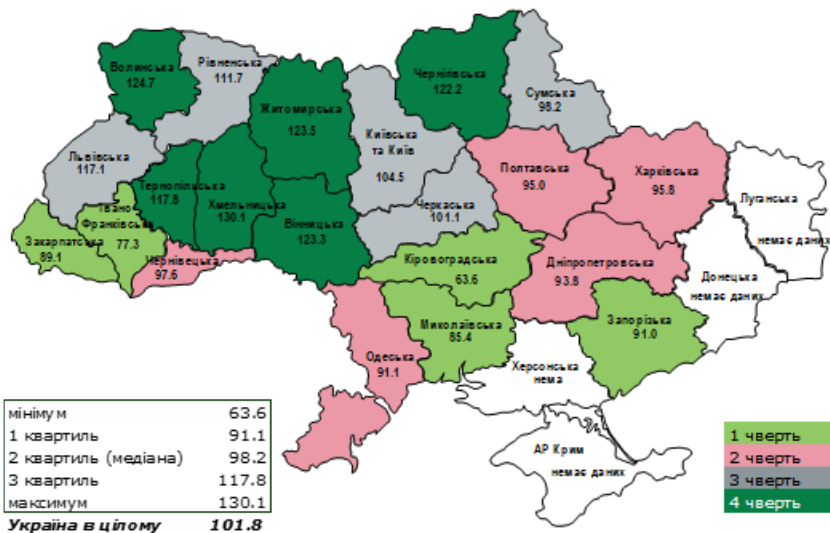
- поточний фінансово-економічний стан погіршився й оцінювався як поганий: баланс відповідей – «мінус» 2.7% (у III кварталі 2024 року – 0.0%), у цілому по Україні – «мінус» 6.1%;
- рівень залишків готової продукції власного виробництва нижчий, ніж нормальний: баланс відповідей – «мінус» 28.6% (у III кварталі 2024 року – «мінус» 25.0%);
- підприємства області були спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей: баланс відповідей – 18.9% (у III кварталі 2024 року – 21.6%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 31 жовтня – 26 листопада 2024 року;
- опитано всього 37 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, переробна промисловість, торгівля, транспорт та зв'язок, інші.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

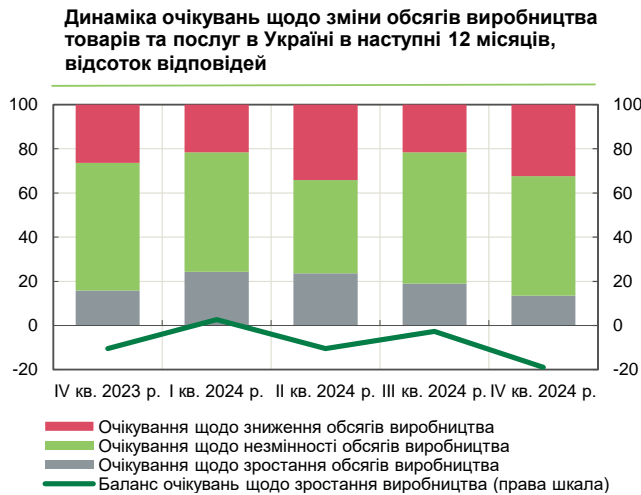
*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Одеської області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	IV кв. 2023 р.	I кв. 2024 р.	II кв. 2024 р.	III кв. 2024 р.	IV кв. 2024 р.
фінансово-економічного стану	2.6	7.9	0.0	-13.9	-2.7
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	-18.4	5.3	0.0	-13.5	-8.1
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-5.4	-2.7	-5.4	13.5	-8.6
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	-2.7	7.9	-2.6	10.8	-5.9
кількості працівників	-21.1	-10.5	-31.6	-27.0	-19.4

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

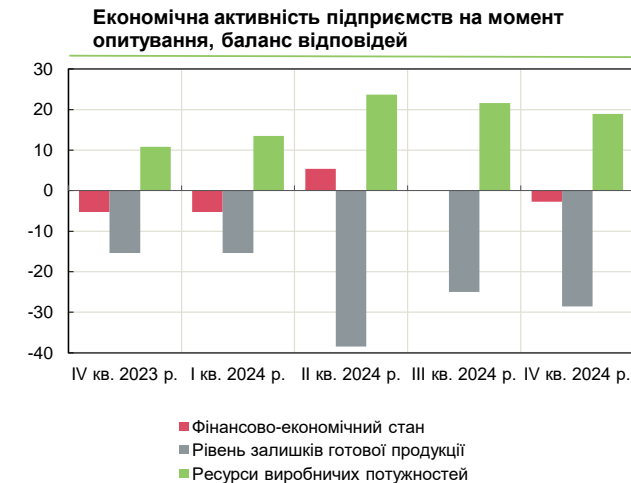
Графік 1

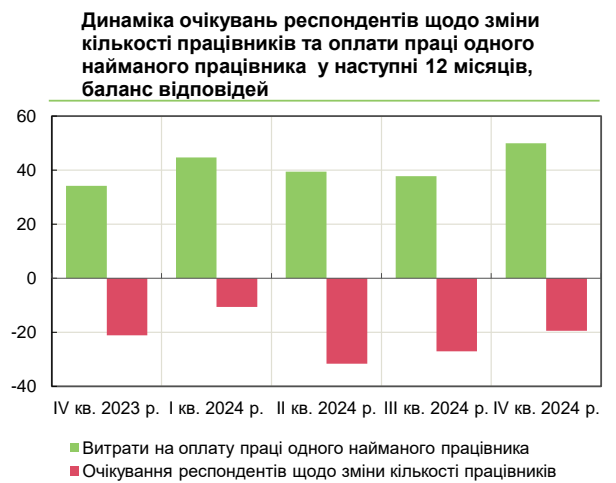
Графік 2

Графік 3

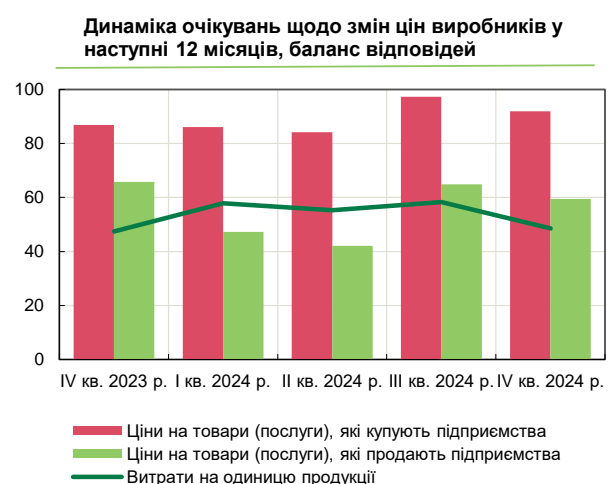
Графік 4

Графік 5

Графік 6

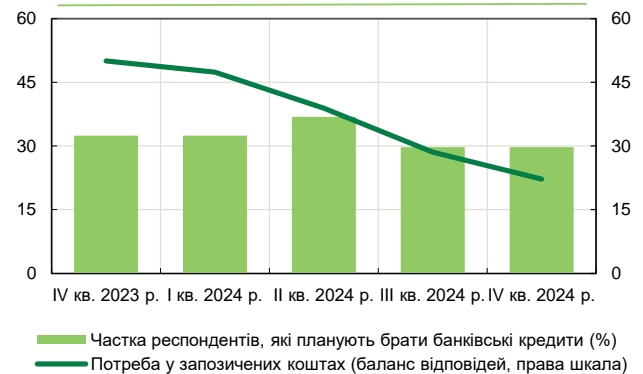
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

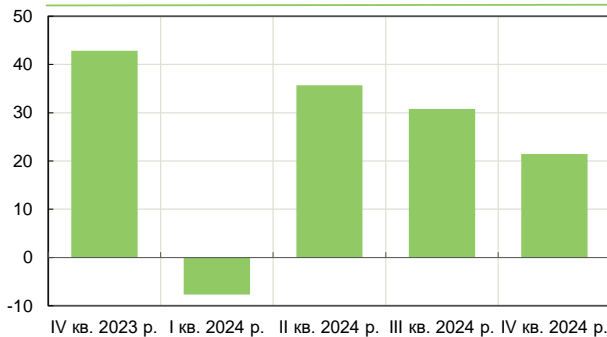
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

